

Nr 119

Av herr **Wiklund** i Stockholm m. fl., om *upplysningsverksamhet rörande alkohollagstiftningen.*

(Lika lydande med motion nr 82 i Första kammaren)

På bekostnad av statsmedel pågår för närvarande kampanjen »Skaffa inte sprit till ungdom», organiserad av Samarbetsnämnden i alkoholfrågan, i vilken ingår kontrollstyrelsen, systembolaget, några centrala ämbetsverk samt folkrörelseorganisationer. Anledningen till kampanjen är som bekant det våldsamt stegrade ungdomsfylleriet och denna utvecklings samband med spritlangningen.

Kampanjen samarbetar med radio och TV, föreningslivet, de fackliga rörelserna, arbetsgivarna, statliga och kommunala organ och naturligtvis med pressen. Det i viss mån nya med denna kampanj, jämfört med tidigare, är den utåtriktade delen. Medborgare, som varken i föreningslivet eller på arbetsplatserna mött kampanjens slogan »ett brott ATT SKAFFA SPRIT TILL UNGDOM», kan inte undgå att observera affischerna på tågdörrar och affischtavlor eller höra radiomaningarna. Det är av mycket stor betydelse att i en sådan kampanj engagera föreningslivet och tränga ut på arbetsplatserna. Genom att medel också stått till förfogande för en utåtriktad del av kampanjen har givetvis dess räckvidd ökat.

Vid sidan om upplysningarna om ungdomsfylleriets stegring och information om gällande lagbestämmelser torde meddelanden om fall då langare dömts till böter eller frihetsstraff ha haft god effekt. Det kan utan överdrift framhållas, att samhället har försummat att informera om alkohollagstiftningens innebörd och om följderna av brott mot denna lagstiftning. Man kan inte rimligen förutsätta, att innehållet i lagarna skall vara känt annat än i begränsad omfattning, även om många känner till de stora dragen i dessa lagar.

Den förtjänstfulla uppläggnings av den kampanj som nu pågår bör ge anledning till överväganden, om inte samhället tid efter annan borde återkomma med liknande kampanjer, varvid information om gällande lag och följderna av lagbrott skulle utgöra en huvudbeståndsdel. Den varje år i februari bedrivna kampanjen för bättre deklarationsmoral är ett prov på sådan verksamhet från samhällets sida på ett helt annat område.

Säkerligen är flera paragrafer i alkohollagstiftningen lika okända för den stora allmänheten som de bestämmelser om påföljd vid spritöverlåtelse,

vilka aktualiserats i den nu aktuella kampanjen. Nykterhetsnämndernas intentioner och befogenheter torde — trots aktningvärda försök från skilda håll — inte vara tillräckligt kända. Det kan befaras, att särskilt medborgare, som behövde informeras, ej nås av nu använda metoder.

Ännu mindre kända torde bestämmelserna om straffpåföljd för den som saboterar nykterhetsvårdens arbete vara. 69 § lagen om nykterhetsvård lyder:

Lämnar någon alkoholhaltiga drycker åt den som honom veterligen är underkastad föreskrift enligt denna lag om avhållsamhet från bruk av sådana drycker eller är intagen å allmän vårdanstalt eller hjälper någon eljest sådan person att åtkomma dylika drycker, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

I 80 § rusdrycksförsäljningsförordningen heter det:

Den som säljer rusdrycker utan att äga rätt därtill enligt denna förordning eller överskrider sådan rätt, straffes för olovlig försäljning med dagsböter. I ringa fall må från straff frias.

Är brottet grovt, vare straffet dagsböter, lägst trettio, eller fängelse i högst ett år.

Det är knappast troligt, att dessa paragrafer eller andra, som direkt berör allmänheten, är tillräckligt kända.

1946 års alkoholistvårdsutredning, på vars förslag straffbestämmelserna i nykterhetsvårdslagen väsentligt skärptes, föreslog i sitt 1958 avgivna betänkande (SOU: 1948: 23) en statlig upplysningsverksamhet på detta område:

Allmän upplysning om denna lagbestämmelses innebörd och om vikten av att handhava alkoholdrycker på sådant sätt, att dessa drycker såvitt möjligt icke åtkommas av personer, särskilt ungdom och kända alkoholmissbrukare, beträffande vilka risker att de skola använda dem till skada för sig själva eller andra är uppenbar, är dock säkerligen framkomligare väg än straffhot. Kunde dessa frågor behandlas t. ex. i en kortfilm på de allmänna biograferna, i radio, i pressen etc. eller i en populärt hållen upplysningskrift i alkoholfrågan i stil med den broschyr, som genom försvarsledningen utgivits för gratisutdelning till militärpersonal, skulle därmed säkerligen ökad förståelse bland folkets breda lager för angelägenheten av större ansvar i nu nämnt avseende kunna vinnas. I varje fall synes särskilda, modernt upplagda åtgärder för att upplysa allmänheten om vad den kan göra för att inte bli skuld till alkoholmissbrukares återfall böra övervägas.

Några samlade åtgärder från samhällets sida av det slag som utredningen i fråga för snart 15 år sedan ansåg nödvändiga har såvitt vi känner till ej vidtagits. I den nykterhetsinformation, som på skilda sätt bedrivs i vårt land, har konkreta upplysningar om lagarnas innebörd sällan förekommit. Naturligtvis bör en sådan information i främsta rummet ankomma på samhället.

I anslutning till vad här framförts ifrågasättes om det inte vore lämpligt att samarbetsnämnden i alkoholfrågan finge i uppdrag att i olika aktuella

spörsmål avseende alkohollagstiftningens tillämpning bedriva av statsmedel bekostade kampanjer av samma typ som den nu pågående. Därvid är det särskilt viktigt att radio och television deltar på ett helt annat sätt än som tidigare skett genom sporadiska program. Givetvis finge man här inrikta sig på tidsbestämda kampanjer kring specialproblem på alkoholfrågans och nykterhetsvårdens område.

Under hänvisning till det anförda föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om
förslag till åtgärder syftande till effektiv upplysning till
allmänheten om innebörden i alkohollagstiftningen.

Stockholm den 23 januari 1962

Daniel Wiklund

Brita Elmén

Wald. Svensson

i Stockholm

Einar Rimmerfors

Eric Nelander

C. W. Carlsson

Mac P. Hamrin

Olle Westberg

Olaus Nyberg